

Bilaga till förbundsstyrelsens verksamhetsberättelse, extrakongressen 2020

”Verdandi företräder en socialistisk samhällssyn där grunden är alla människors lika värde. Målet är ett fritt och demokratiskt samhälle som på solidaritetens grund skapar politisk, ekonomisk, social och kulturell jämlikhet och trygghet.

Verdandi är religiöst och partipolitiskt obundet.

Som en huvuduppgift verkar Verdandi för åtgärder och reformer som undanröjer de ekonomiska och sociala orsakerna till att alkohol- och drogmisbruk förekommer. Verdandis mål är social rättvisa och ett samhälle fritt från alkoholskador och drogmisbruk.

Verdandi främjar internationell solidaritet genom samverkan med andra nationella och internationella organisationer.”

(Målsättningsparagrafen i Verdandis stadgar)

Verdandi arbetar med praktiskt förebyggande och rehabiliterande verksamhet liksom opinionsbildning. Vår grundsyn är att öppna, nyktra och drogfria verksamheter där människor möts över generations-, köns- och kulturgränser fungerar som ett skydd mot alkohol- och narkotika eller andra beroendeproblem.

I de flesta av förbundets aktiviteter deltar både grupper av personer som har ett skadligt bruk/misbruk/beroende och personer som inte har det. I rehabiliterande verksamheter arbetar vi utifrån individens specifika behov.

Verdandi har mellan 10 000 och 15 000 deltagare i våra lokala och regionala verksamheter varje år. Av dessa är cirka 55% kvinnor och 45% är män. Ett antal personer uppger annan könsidentitet.

Vi vänder oss också till beslutsfattare och tjänstepersoner inom myndigheter som sysslar med folkhälsa samt till beslutsfattare och tjänstepersoner inom kommun, regioner och riksdag. Dessutom vänder vi oss till allmänheten med upplysning och opinionsbildning.

Verdandiförbundets kansli och förbundsstyrelse har under perioden 2017–2019 stött verksamheterna i distrikt och avdelningar bland annat enligt följande:

Lokala mötesplatser

Detta är kärnan i Verdandis kamratstödande verksamhet. Stödet från förbundet består bland annat av telefonstöd, besök, material, utbildning, hjälp vid ansökningar, ledarkonferenser, skrifter och en tidning, Verdandisten.

Förebyggande gruppverksamhet för vuxna

Deltagare möts för öppna alkohol- och drogfria aktiviteter med bostadsområdet som utgångspunkt. Gruppverksamheterna finns främst i områden där det saknas bredare fritidsutbud och i det som kallas socioekonomiskt eftersatta områden.

Kamratstöd för vuxna

Deltagare i kamratstöd har ofta pågående missbruksproblem. Bland äldre är alkoholmissbruk vanligast men blandmissbruk med alkohol och narkotika (amfetamin, hasch, opioider och kat) är vanligt. En del opioider som förskrivs av sjukvården - metadon, subutex och tramadol - förekommer, det senare preparatet särskilt bland yngre och då oftast i kombination med cannabis. Läkemedelsberoende är alltför vanligt. Vi ser också att det finns ett ouppmärksammat problem bland nyanlända när det gäller beroende av lagligt förskrivna beroendeframkallande läkemedel med risk att i förlängningen utvecklas till ett illegalt användningsmönster.

Boende för vuxna

Boende i avtal med socialtjänsten finns i några av våra distrikt, där vi ger kortare eller längre lösningar på akut hemlöshet för personer med eller utan missbruk. Den som får tillgång till ett sådant boende förbinder sig att sköta sig som god granne och får på sikt möjligheten till ett eget kontrakt.

Boendestöd för vuxna

Boendestöd är inriktat på att bidra till mer stadigvarande nykterhet eller – på korttidsboende – ta över huvudet i perioder av aktivt missbruk.

Uppsökande verksamhet

I många områden där vi bedriver verksamhet erbjuder vi kontinuerlig kontakt med boende som behöver stöd under perioder i aktivt missbruk.

Förebyggande öppen verksamhet för familjer och äldre på flera orter

Detta är en viktig verksamhet för personer med svag ekonomi i socioekonomiskt utsatta områden. Att det finns alkohol- och drogfria mötesplatser utan kostnad även på kvällar och helger är mycket viktigt. I mixade åldersgrupper växer aktiviteter fram som deltagarna själva har kunnat påverka: till exempel matlagning, språkträning, sport, handarbete och samtalsgrupper utifrån deltagarnas önskemål och behov. Våra alkohol- och drogfria storhelger,

till exempel "Jul i gemenskap", är särskilt uppskattade och besöks av många på de flesta orter där vi har verksamhet.

Sommarverksamhet för familjer

Förebyggande sommarverksamhet med friluftsliv, sport, pyssel, matlagning för hela familjer. Även familjer där en eller flera medlemmar har problem med missbruk får delta i en nykter/drogfri miljö med andra familjer som inte har samma problem. Aktiviteter som genomförs i bostadsområden bestäms av deltagarna och bygger på demokrati, jämlikhet och jämställdhet. Barn och unga med familjer erbjuds veckolånga sommarvistelser utanför sina bostadsområden kostnadsfritt eller till självkostnadspris. Sommarlägren hålls under vuxen ledning med gemensamt beslutade aktiviteter på Verdandis egna eller förhyrda lägergårdar.

Fritidsgårdsverksamhet

På flera håll i landet hålls fritidsgårdar öppna. Denna riktade verksamhet har stor betydelse i arbetet för utsatta barn och ungdomar.

Verdandiförbundet har under kongressperioden arbetat med:

Alkohol- och drogpolitiska gruppen

Verdandis alkohol- och drogpolitiska program är utgångspunkt för gruppens arbete. Gruppen träffas regelbundet och innehåller medlemmar från större distrikt och förbundet. Gruppen tar fram underlag för remissvar till myndigheter inför beslut i förbundsstyrelsen, förslag till uttalanden i alkohol- och drogpolitiska frågor och debattartiklar. Gruppen inhämtar erfarenheter från lokalavdelningar och distrikt som underlag för Verdandis deltagande i nationella brukarråd och arbetsgrupper, bland annat på Sveriges Kommuner och Regioner. Gruppen ger underlag till styrelser inom förbundet för beslut i alkohol- och drogpolitiska frågor. Arbetsgruppen följer forskningsresultat inom området och sprider dessa till våra verksamheter liksom till beslutsfattare och profession.

Utbildningssatsning mot missbruk i arbetslivet

Verdandi har i samarbete med ABF, LO och Alna under hösten 2019 utbildat 20 resurspersoner i arbetet för att vägleda arbetsgivare och fackföreningar i stödet till människor med beroendeproblem i arbetslivet. Verdandiförbundet stödjer dessa resurspersoner i deras uppgift samt avser att genomföra fler utbildningar med samma målgrupp och syfte.

Utbildningar av ledare och medlemmar

Verdandi har utbildat verksamhetsledare och medlemmar i alkohol- och drogpolitiska frågor och brukarinflytande.

Stöd till brukarstyrda brukarrevisioner i kommunal och landstingsdriven missbruksvård och angränsande hälso- och sjukvård

Verdandi har genomfört och utbildat personer i brukarstyrda brukarrevisioner och certifiering av brukarinflytande i missbruksvård och angränsande insatser. I samarbete med NBV och ABF sprider vi utbildningsmaterial till grupper och brukarråd som vill genomföra brukarrevisioner som studiecirkelar.

Konferens om utveckling i missbruksvård/angränsande hälso- och sjukvård

Vi har arrangerat en konferens om utveckling i missbruksvård/angränsande hälso- och sjukvård med deltagare från verksamheter inom socialtjänst och sjukvård.

Forskningskonferens om brukarinflytande

Med delfinansiering från Centralförbundet för Socialt Arbete (CSA) har en konferens genomförts. Verdandis nationella resurscentrum för brukarinflytande, Brukarkraft, har byggt ett samarbete/nätverk med forskare från cirka 10 universitet där vi diskuterar behov av framtida forskning och pågående forskning om brukarinflytande inom sektorn missbruk/beroende och samsjuklighet. Vi samarbetar också i ett par län med FoU-enheter om brukarinflytande.

Stöd till landets regionala brukarråd för missbruks- och beroendefrågor

I cirka hälften av landets län finns regionala brukarråd för missbruk/beroendefrågor som samlar många brukarorganisationer. Verdandi stöder dem främst genom metodmanualer och deltagande i regionala konferenser. Förbundskansliet ger stöd till lokalavdelningarna/distrikten i Verdandi att delta i sina regioners brukarråd bland annat med metoder för brukarinflytande - till exempel brukarstyrda brukarrevisioner, utbildningsmaterial och telefonsupport.

Samarbeten med andra organisationer inom brukar- och anhörigrörelsen

Verdandi samarbetar med en lång rad brukar- och anhörigorganisationer inom alkohol- och drogområdet och allmänpsykiatri, såsom RSMH, SPES, IOGT-NTO, Länkarna, Attention, X-Cons, Kris, RFHL, AMD, FMN, AHA. Samarbetet sker både i nationella brukarråd och arbetsgrupper och regionalt och lokalt i mindre brukarråd i de län där vi har Verdandiverksamhet.

Verdandi är:

Medlemsorganisation i Socialstyrelsens brukarråd för missbruks/beroendefrågor. Medlemsorganisation i CSA, Centralförbundet för Socialt Arbete som arbetar med frågor om välfärd, missbruk/beroende och utanförskap. Verdandi representeras i styrelsen.

Medlemsorganisation i CAN, Centralförbundet för Alkohol och Narkotikaupplysning, som arbetar med frågor om informationsspridning och kartläggning av drogvänor. Verdandi representeras i styrelsen.

Medlemsorganisation i Olof Palmes internationella center. Verdandi har i dagsläget ett regionalt förankrat projekt i Örebro län tillsammans med Palmecentret.

Projektet handlar om utbyte mellan unga i Palestina och Sverige. Med i sakkårsgrupper på Socialdepartementet angående missbruks/-beroendefrågor. Medlemsorganisation i brukarrådet hos Myndigheten för vårdanalys. Medlemsorganisation i regionala brukarråd/nätverk för missbruks/-beroendefrågor i ca 8 län. Lokalt och regionalt deltar vi i brukarråd, i vissa län även inom allmänpsykiatri.

Opinionsbildning, omvärldsbevakning och kommunikation

Verdandi bedriver en kontinuerlig omvärldsbevakning i socialpolitiska frågor och frågor som har relevans i arbetet med att stödja människor som lever i utsatthet, till exempel långtidsarbetslösa, långtidssjukskrivna, personer som lever med långvarigt försörjningsstöd, människor med psykisk ohälsa, beroendesjukdom och/eller samsjuklighet.

Verdandiförbundet bedriver påverkansarbete, kunskapsspridning och kommunikation om utvecklingen av socialpolitik och frågor om beroendesjukdomar och brukarinflytande. Verdandi kommunicerar främst med politiker, media, nyckelpersoner i civilsamhällets organisationer samt verksamhetsledare och medlemmar i Verdandiförbundet. Forum och kanaler för påverkansarbete och kommunikation är:

Ledarkonferenser

Verdandi har genomfört tre ledarkonferenser under kongressperioden.

Möten och konferenser på lokal, regional och riksnivå

Ett stort antal möten har genomförts ute i landet med deltagande från förbundet.

Seminarieverksamhet

Verdandiförbundet hjälper till med organiseringen av seminarier och bidrar med deltagare och inledare från förbundet.

Medlemsutbildning

Förbundet är behjälplig med medlemsutbildning i distrikt, kretsar och avdelningar.

Nätverksarbete

Verdandi samverkar med andra folkrörelser och civilsamhällesorganisationer för att uppnå största möjliga påverkan.

Förbundets hemsida

Verdandis hemsida uppdateras varje vecka och ger en aktuell bild av förbundets verksamhet, nyckelpersoner, mediaaktiviteter, informationsmaterial och kontaktuppgifter för vidare informationsgivning. Verdandis hemsida har cirka 100 besök per dag och cirka 30 000 besök årligen.

Fristående hemsida och nyhetsbrev med inriktning på frågor om brukarinflytande
Brukarkrafts hemsida är utmärkt men inte tillräckligt känd ännu och har potential att användas mer. Nyhetsbrevet är uppskattat och innehållsrikt.

Förbundets informationsmaterial

Verdandi uppdaterar regelbundet äldre material samt tar fram nya material om efterfrågan finns. Som exempel kan nämnas Röda tråden (ett material om Verdandis historia) som nu är färdig för tryck samt Vitboken om bemötande i socialtjänsten som är under produktion. Arbetet med Vitboken påbörjades på ledarkonferensen 2019.

Interninformation

Verdandiförbundet bedriver interninformation för att motivera och inspirera hela organisationen, medlemmar och medarbetare. Interninformationen syftar till att samordna förbundets aktiviteter och underlätta de lokala och regionala avdelningarnas arbete.

Förbundet ger ut ett internt nyhetsbrev - Förbundsnytt - tio gånger om året med målgruppen nyckelpersoner i förbundet. Innehåll består av förbundsnyheter, aktuella socialpolitiska händelser, socialpolitisk utveckling och organisatoriskt material. Förbundsnytt fungerar också som ett sammanhållande kitt mellan personer i organisationen och används för mobilisering inför gemensamma aktiviteter och manifestationer. Dessutom riktas information om speciella frågor till medlemmar som arbetar inom dessa områden.

Förbundets medlemstidning Verdandisten

Verdandisten utkommer med ett tryckt nummer per år. Tidningen tar bland annat upp sambandet mellan ekonomisk och social utsatthet och missbruk och psykisk ohälsa, långtidsarbetslöshet, segregation, fattigdom, ofrivillig ensamhet, hemlöshet, arbete mot diskriminering, beroendesjukdomar, alkohol och droger, social bostadspolitik, integration, jämlikhets- och jämställdhetsfrågor.

Sociala medier; Facebook, Instagram, Twitter, Youtube

Verdandi har blivit väsentligt bättre på att använda sociala medier under kongressperioden. Under 2019 ökade Verdandis närvaro i olika sociala medier för att utveckla vår opinionsbildning. Därigenom har nya målgrupper nåtts. Verdandi kommer också att satsa på internutbildning av medlemmar för att öka deltagarnas kunskaper och närvaro i sociala medier. Skapandet av egna lokala hemsidor står också på programmet.

Pressmeddelanden och mediakontakter

Verdandi bedriver mediabevakning i förbundets kärnfrågor. Verdandiförbundet ger också rådgivning vid mediekontakter och ger förslag till lokalt och regionalt mediearbete. Övrigt arbete som förbundet bedriver i press- och mediefrågor är:

- Pressmeddelanden och debattartiklar i för Verdandi aktuella frågor som rör Verdandis ställningstagande gällande alkohol-, drog- och socialpolitiska frågor.

- Debattartiklar tillsammans med andra organisationer.
- Insändare och debattinlägg i samverkan med Verdandis lokalavdelningar.
- Pressmeddelanden och debattinlägg som beskriver Verdandis verksamheter som syftar till att ge familjer, barn och ungdomar stöd och gemensam drogfri samvaro under långhelger och ledigheter.
- Uttalanden från förbundsstyrelsen har publicerats som debattartiklar i bland annat ETC och Arbetet.

Programskrivningar

Verdandis 47e kongress i maj 2017 antog ett nytt Socialpolitiskt program som utarbetats av representanter för förbundet på lokal, regional och nationell nivå. Det socialpolitiska programmet har tryckts upp och har använts som underlag för uttalanden, påverkansarbete, handlingsplaner, skrivelser och kunskapspridning. Verdandis Alkohol- och drogpolitiska grupp med representanter för lokala och regionala organisationer har formulerat ett Alkohol- och drogpolitiskt program som antagits av förbundet. Programmet används som grund för Verdandis opinionsbildande arbete.

Verdandi unga

Verdandiförbundet har arbetat med ett projekt i syfte att stärka ungdomsarbetet och på sikt att starta ett ungdomsförbund. För arbetet med att skapa ett ungdomsförbund har Verdandi erhållit bidrag från Myndigheten för Ungdoms- och Civilsamhälles Frågor, MUCF. Coronapandemin har gjort detta arbete svårt att fullfölja under 2020 men etablerad ungdomsverksamhet finns på cirka sex orter.

Arbetet med integration

Verdandi når barn till flyktingar och ensamkommande unga. Vår verksamhet syftar även till ökad integration genom bland annat språkträning och läxläsning. Vi erbjuder alla barn en miljö som är öppen för alla, varm och välkomnande och helt drogfri. Verdandi är medlemmar i Nätverket mot hedersrelaterat våld.

Skollovsverksamhet

Under skolans lov är Verdandis verksamhet för barn och ungdomar som mest intensiv. Den här verksamheten skapar meningsfull och positiv fritid för barnen i några av landets socioekonomiskt mest utsatta och segregerade bostadsområden. Exempel på aktiviteter är studiebesök, utflykter, kulturupplevelser, aktiviteter i våra egna lokaler, motion, fotboll och idrott som inte betonar tävlingsmomentet, läger, badresor, parklekar och kolloverksamhet. På sommarlovet genomförs även sommarläger för barn och unga på våra egna eller förhyrda lägergårdar. Aktiviteter bestäms av deltagarna tillsammans med ledarna. Ett av syftena med våra sommarläger är att minska gängbildningar och destruktiva sociala sammanhang i områden där familjer har ingen eller liten möjlighet att byta miljö från sitt bostadsområde under sommarlovet. Vi ger på lägren ökad kunskap om demokrati och jämställdhet och ett meningsfullt innehåll i skoluppehållet i en alkohol- och drogfri miljö. Många av deltagarna är alltför vana vid alkohol och andra droger i sin vardag.

Alternativ helg

I samband med större helger som jul, nyår, påsk och midsommar firar vi i Verdandi alternativ helg. Det är ett politiskt och religiöst obundet helgfirande som når tusentals människor årligen och är öppet för alla. Hos Verdandi kan alla umgås i en inkluderande gemenskap. Verksamheten når många vuxna i någon form av utanförskap och även många barn.

Fattigdomsdagen

Verdandi har uppmärksammat Fattigdomsdagen 19 oktober varje år under kongressperioden med utåtriktade manifestationer och aktiviteter. Barn som växer upp i relativ fattigdom är ett växande problem i Sverige idag. Verdandi uppmärksammar att fattigdom är ett samhällsproblem som hindrar barns positiva utveckling. Verdandi är medlemsorganisation i EAPN Sverige (European AntiPoverty Network) och har representation i styrelsen. Nätverket vill uppmärksamma fattigdom på en europeisk nivå och gör så genom ett antal olika aktiviteter.

Folkkraft

Sex folkrörelser har skapat ett samarbete som vi kallar för Folkkraft. Dessa organisationer är LO, Hyresgästföreningen, ABF, Verdandi, Folkets Hus och Parker samt Unga Örnar. Senare har PRO tillkommit. Arbetet är till en början koncentrerat till Malmö, Eskilstuna, Stockholm/Järva, Borlänge och Västra Götaland. Målet är att genom god samverkan nå fler i utanförskap i våra mest segregerade och socioekonomiskt missgynnade bostadsområden. En tyngdpunkt i projektet är att hitta samverkan för verksamhet för en meningsfull framtid för unga i dessa områden. Vi fortsätter detta arbete minst fram till 2025.

Sociala företag

Verdandi har egna sociala företag på flera orter. Dessa skapar meningsfull sysselsättning och lågtröskeljobb för människor i utanförskap. Tyvärr brottas flera av dessa verksamheter med svårigheter på grund av dålig ekonomi och bristande stöd från samhällets sida.

Verdandis rättvisekontor

Rättvisekontoren är en omfattande kamratstödande verksamhet där unga och deras föräldrar kan få hjälp att hitta rätta vägar vid exempelvis skuldsanering och myndighetsbesök. Vi ger stöd vid telefonsamtal och med att förstå myndighetsbrev skrivna på krånglig svenska. Vi hjälper också till med att slussa personer vidare till beroendevården, socialtjänsten, arbetsförmedlingen, sjukkassan och så vidare.

Barnkonventionen

Verdandi är medlemsorganisation i Nätverket för Barnkonventionen. Arbetet inriktades på att få Barnkonventionen införlivad med svensk lagstiftning vilket kröntes med framgång i början av år 2020. Nu handlar arbetet om att införliva denna i vårt arbete på lokal, regional och nationell nivå.

Förutom redan nämnda verksamheter och samarbeten har Verdandiförbundet samarbetat med:

Coompanion, resurs för sociala företag. Vi har deltagit i egenskap av att driva sociala företag i vår egen regi.

FRIL. Frivilligorganisationernas insamlingsråd. Vi har deltagit i och har möten med organisationen som verkar för att stärka frivilligorganisationernas insamlingsarbete.

Arvsfondsprojektet Street business. Ett projekt som med stöd av Arvsfonden syftar till att skapa nya inkomstmöjligheter för människor i hemlöshet i Stockholm. Vi har deltagit i projektets referensgrupp.

ABF. Verdandi är medlemmar i ABF och samarbetar med studieförbundet vid merparten av våra utbildningar och studier. Dessa samarbeten sker på såväl lokal, regional som nationell nivå.

Andra studieförbund. Lokalt kan vi även samverka med övriga studieförbund som till exempel NBV. Det kan ske om det finns ett upparbetat samarbete lokalt eller om vi vill använda andra studieförbunds utbildningsmaterial.

LO. Vi samverkar med Landsorganisationen kring en utbildning om Missbruk i arbetslivet samt även i nationella samverkansprojektet Folkkraft för social inkludering i segregerade och socioekonomiskt utsatta områden/ stadsdelar.

Hyresgästföreningen. Vi samarbetar ibland om lokaler och gemensamma aktiviteter men även i nationella samverkansprojektet Folkkraft.

Unga Örnar. Vi samarbetar lokalt kring barnverksamhet, men även i nationella samverkansprojektet Folkkraft.

Folkets Hus och Parker. Vi samarbetar om lokaler, men även i nationella samverkansprojektet Folkkraft.

Folkhögskolor. Hösten 2019 genomfördes utbildningar i samarbete med folkhögskolor. Detta arbete avser vi att fortsätta.

Sociala organisationer. Vi samverkar lokalt, regionalt och nationellt med en lång rad socialt inriktade organisationer. Det kan exempelvis vara sociala föreningar i storstädernas förorter, invandrarföreningar, Nätverket mot hedersrelaterat våld, Lions, och olika kyrkor och moskéer. Som partipolitiskt och religiöst obunden organisation ser vi positivt på samverkan så länge vi har samma intressen och mål i det samverkan berör.

Kommuner. Ett upparbetat samarbete finns i de kommuner där vi har verksamhet, oftast med antingen kultur- och fritidsnämnder eller socialnämnder och inte sällan båda två.

Regioner. Ett inarbetat samarbete finns i de län där vi har verksamhet.

KFO. Verdandi är medlemmar i arbetsgivarorganisationen KFO.

RFSU. Verdandi är medlemmar i Riksförbundet för sexuell upplysning.

Folkrörelsernas arkivförbund. Verdandi är medlemmar och har ett stöd i arbetet med förbundets arkiv.

Svenska FN-förbundet. Verdandi är medlemmar och stöder arbetet för en internationell rättsordning. ●